

El 42 % dels metges se senten més cansats i menys preparats per fer front a una “segona onada” de la pandèmia de COVID-19

- L'impacte de la crisi sanitària en la salut física i emocional ha fet que el 24% dels professionals s'hagin plantejat en algun moment abandonar l'exercici
- Treballar en equip és un clar element protector per al benestar dels metges i per reduir l'estrès i els conflictes ètics a l'hora de prendre decisions
- Les dades formen part dels resultats preliminars d'un estudi sobre l'impacte de la pandèmia en la salut dels professionals sanitaris que duen a terme el CoMB, la Fundació Galatea i professors de l'IESE i de l'IEB-UB

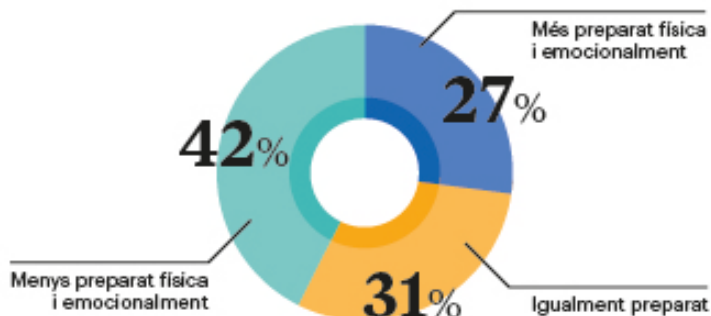
Barcelona, 8 d'octubre de 2020.- La pandèmia de COVID-19 està tenint un enorme impacte en la salut física i emocional de la població general. En el cas dels professionals de la salut, l'estrès diari a primera línia assistencial, la manca de mitjans, la presa diària de decisions difícils, la por al contagi propi i de familiars, etc. els converteix en un col·lectiu especialment vulnerable. De fet, ja abans de la pandèmia, diversos estudis havien mostrat que els professionals de la salut tenen, en general, una percepció de la pròpia salut mental pitjor que la població general.

Ara, en plena pandèmia, les dades preliminars de l'estudi *Impacte de la COVID-19 sobre la salut dels professionals sanitaris*, que estan duent a terme la **Fundació Galatea**, el **CoMB** i les professores **Núria Mas (IESE)** i **Judit Vall (Institut d'Economia de Barcelona IEB-UB)**, constaten que l'actual crisi sanitària no tan sols ha empitjorat considerablement la salut física i mental dels professionals sanitaris, sinó que l'impacte ha estat tan gran que el col·lectiu se sent en aquests moments més cansat i menys preparat de cara a fer front a una “segona onada” de la pandèmia. Així ho afirmen fins al 42 % dels professionals, que afronten amb més pessimisme els propers mesos.

Les dades preliminars d'aquest estudi es basen en una enquesta que van respondre 1.648 metges i metgesses de Catalunya entre el juliol i l'agost passats. Més endavant, l'estudi s'ampliarà, amb la col·laboració de l'**Organización Médica Colegial (OMC)** i de **Mutual Mèdica**, amb dades d'altres professionals de la salut de Catalunya i de metges i metgesses de la resta de l'Estat.

GRÀFIC 1

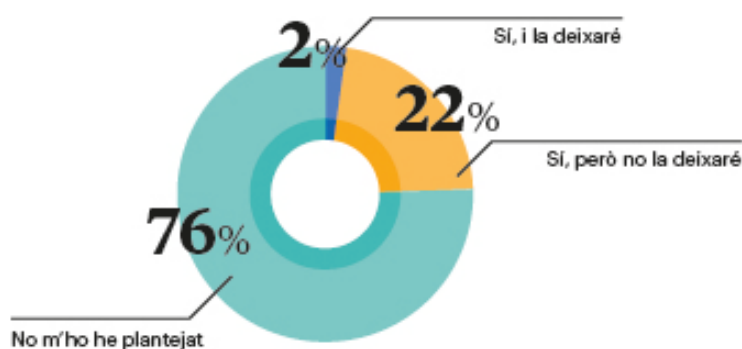
En cas d'una segona onada d'igual intensitat que la primera, vostè se sent...

L'esgotament que mostren els metges i metgesses es fa també evident davant d'un 24 % que asseguren que en algun moment, al llarg dels darrers mesos, s'han qüestionat si seguien exercint la professió (el 22 % s'ho han plantejat, mentre que el 2 % consideren aquesta opció de manera més seriosa). No obstant això, el gruix del col·lectiu manté un ferm compromís amb la professió i amb els pacients, tot i les dures experiències viscudes des de l'esclat de la pandèmia.

GRÀFIC 2

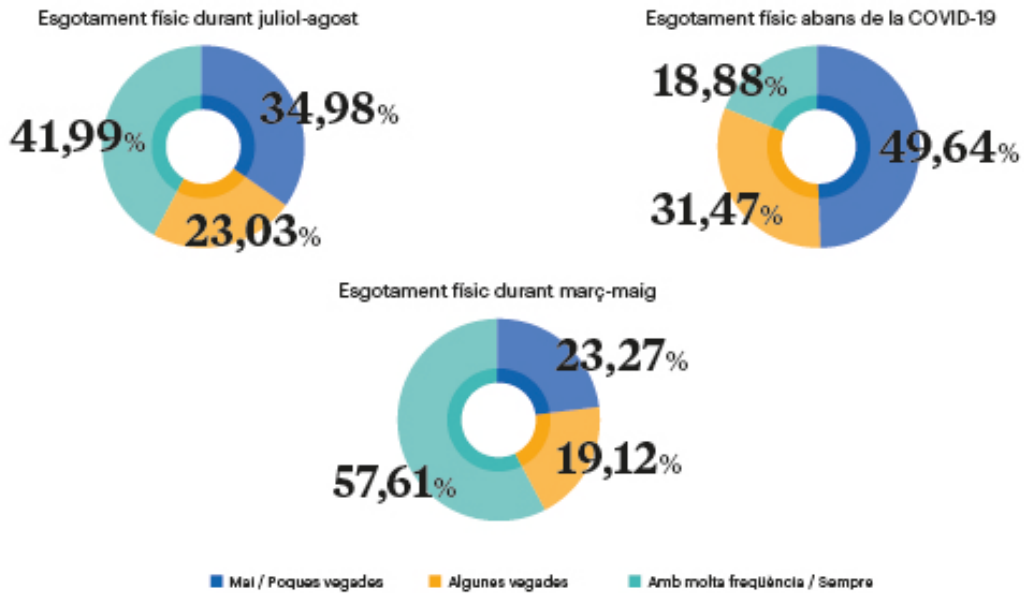
L'aparició de la COVID-19 li ha fet plantejar-se deixar la professió?

L'enquesta constata l'empitjorament de la salut física i mental dels metges a partir de diversos indicadors: freqüència amb la qual experimenten esgotament físic i emocional, cefalees, mal d'estómac o mal d'esquena; així com capacitat per fer front als problemes, entre d'altres. Els valors d'aquests indicadors es comparen en tres moments diferents: abans de la pandèmia, durant l'esclat de la primera onada (març i abril) i durant l'estiu. Els pitjors valors s'obtenen en el període de març-abril, mentre que a l'estiu, tot i experimentar una millora, no es recupera el nivell de partida anterior a la pandèmia.

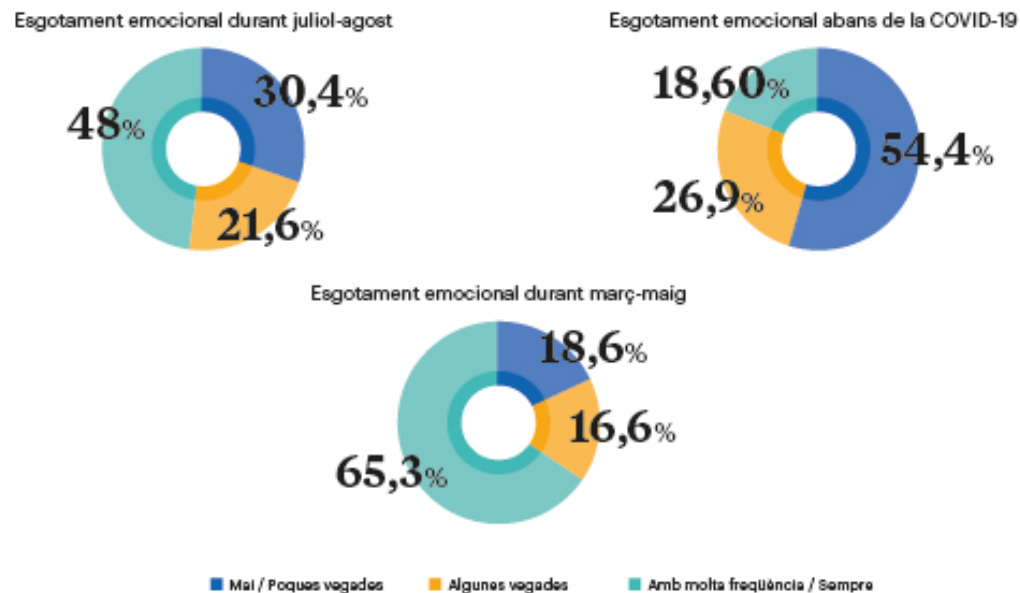
GRÀFIC 3

Amb quina freqüència experimenta(va) esgotament físic a la felna?

GRÀFIC 4

Amb quina freqüència experimenta(va) esgotament emocional a la felna?

L'estudi detecta que hi ha determinats col·lectius que mostren pitjors indicadors de salut, com ara, metges i metgesses que treballen a l'atenció primària, aquells que van treballar

a UCI i serveis d'urgències i els que van decidir autoconfinar-se durant els mesos més durs de la pandèmia per protegir els seus familiars. Aquests grups també mostren una recuperació més lenta que la resta de companys.

Entre els **professionals de l'atenció primària** (25,7 % de la mostra), ha estat més freqüent el plantejament d'abandonar la professió: un 31,7 % ho han considerat en algun moment, molt per sobre del 21,3 % dels companys de l'àmbit hospitalari i del 22,2 % d'altres àmbits. També indiquen que se senten menys preparats de cara a fer front al que queda de pandèmia: el 48,4 % dels metges i metgesses de primària així ho afirmen, mentre que la mateixa sensació és reportada pel 44,5 % dels professionals d'hospitals i el 34,8 % d'altres àmbits.

Pel que fa als **metges i metgesses que van treballar a UCI i serveis d'urgències**, fins el 68 % van declarar, per exemple, que en el moment més àlgid de la pandèmia (març-abril) se sentien cansats sempre o molt sovint (per sobre del 57,6 % de la mostra total), un percentatge que abans de la crisi era del 27,7 % (18,9 % a la mostra total) i que encara es mantenia en el 47,4 % al juliol-agost (42 % a la mostra total).

L'equip actua com a element protector

Un dels aspectes més positius que revela aquest estudi és el paper dels equips com a elements protectors de la salut i del benestar dels metges i metgesses. Els professionals que treballen en equips on es comparteixen objectius i on existeix un "sentiment de pertinença" reporten millors indicadors de salut física i emocional que la resta. Aquests professionals s'enfronten a menys conflictes ètics i menys estrès en la seva activitat diària, ja que les decisions i els problemes s'afronten de manera compartida. Segons l'enquesta, fins a un 31,2 % dels professionals que no compten amb el suport d'un "equip protector" afirmen que s'enfronten a conflictes ètics amb freqüència, un percentatge que baixa fins el 24,5 % entre els professionals que se senten integrats i recolzats per un equip.

Aquestes dades preliminars apunten que les intervencions grupals adreçades a equips assistencials, com les que està duent a terme la Fundació Galatea, poden ser de gran utilitat, tant per reconduir situacions problemàtiques i per recuperar el benestar dels professionals, com per fer intervencions preventives.

Recomanacions generals:

Els resultats preliminars de l'estudi *Impacte de la COVID-19 sobre la salut dels professionals sanitaris* permeten formular unes recomanacions generals orientades a millorar la salut dels professionals sanitaris, tot reduint factors de risc i promovent l'activitat preventiva. L'equip que ha dut a terme l'estudi recorda que vetllar per la salut física i mental dels professionals de la salut i, en definitiva, "cuidar aquells que ens cuiden", és un element clau per garantir una bona assistència al ciutadà. Aquestes són les principals recomanacions:

- Cal reformar l'actual sistema de salut per tal de garantir la protecció de la salut dels professionals i reduir al màxim factors de risc afavorits pel propi sistema. Seria convenient anar cap a la suficiència de recursos humans i econòmics, més autonomia per als professionals i per als equips, formació per a la gestió de l'estrès i de la presa de decisions complexes, etc.

- La salut dels professionals de la salut ha de ser una prioritat de les autoritats sanitàries, les quals han d'oferir l'atenció adequada, tant a nivell assistencial com de prevenció i promoció de la salut.
- Cal promoure la formació dels professionals per a la prevenció (gestió de les emocions, de les dificultats, etc.)
- És fonamental promoure i donar suport als equips, així com facilitar el seu funcionament saludable, ja que són un dels principals elements protectors que pot oferir el propi sistema.

Sobre els autors/es de l'estudi:

Núria Mas

Professora i directora del departament d'Economia a l'IESE. Doctora en Economia per la Harvard University i llicenciada en Economia per la Universitat Pompeu Fabra (UPF). És consellera del Consell de Govern del Ban d'Espanya, titular de la Càtedra Jaime Grego de Healthcare Management i directora acadèmica de l'Encuentro del Sector Sanitario de l'IESE. Va formar part del Consell Assessor per a la Sostenibilitat i el Progrés del Sistema Sanitari de la Generalitat. La seva investigació se centra en l'àmbit de l'economia de la salut, especialment en l'organització dels sistemes sanitaris.

Judit Vall Castelló

Economista aplicada, especialitzada en l'anàlisi de mètodes econòmics i quantitius. És llicenciada en Economia per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Té un màster a la Universitat d'Essex i el doctorat per la Universitat de Maastricht, el qual va cursar amb una beca Marie Curie. La seva investigació actual es concentra en l'anàlisi de l'impacte de les polítiques públiques i els sistemes de pensions sobre decisions de mercat de treball, així com sobre la salut.

Equip Fundació Galatea / CoMB / OMC / Mutual Médica

Grup de treball de professionals de la Fundació Galatea (**Antoni Calvo, Anna Mitjans, Mari Pau González i Lucía Baranda**), del CoMB (**Berenguer Camps, Gerard Serratell i Sònia Miravet**), de l'OMC (**M^a Fe Bravo Ortiz, Domingo Sánchez i Félix Martín**) i de Mutual Médica (**Montse Clarà i Assumpció Torrents**) amb expertesa en recerca sobre els professionals de la salut i la seva salut, així com en demografia i condicions de treball dels metges i metgesses.

Sobre el Col·legi de Metges de Barcelona (CoMB)

El Col·legi de Metges de Barcelona (CoMB) és una corporació democràtica, amb més de 125 anys d'història, que agrupa tots els metges i metgesses de les comarques de Barcelona (en aquests moments, més de 35.000 professionals). Representa la professió, defensa i dona suport als metges i metgesses i vetlla per la bona praxi davant dels ciutadans. Fa més de vint anys, la institució va ser pionera a l'hora de dissenyar i posar en marxa un programa (PAIMM) per a l'atenció a metges i metgesses amb trastorns de salut mental i addiccions que ha esdevingut un referent nacional i internacional i el punt de partida per a la posterior creació de la Fundació Galatea.

Sobre Fundació Galatea

La Fundació Galatea (www.fgalatea.org) ofereix serveis assistencials orientats a la millora de la salut i el benestar dels professionals de la salut. Els professionals amb trastorns mentals severos i addiccions són tractats a la Clínica Galatea, mentre que el patiment emocional i quadres menys severos es tracten a través del servei de suport emocional de la Fundació. Amb la crisi sanitària causada per la COVID-19, s'ha posat en marxa el TeleSuport Psicològic per a professionals de la salut i de l'àmbit social. Paral·lelament, des de la Fundació també es duen a terme activitats preventives i de promoció de la salut: estudis sobre la salut, estils de vida i condicions de treball dels professionals, formacions per promoure l'exercici professional saludable, intervencions en equips...

Sobre IESE Business School

L'IESE és l'escola de direcció d'empreses de la Universitat de Navarra. Amb campus a Barcelona, Madrid, Munic, Nova York i São Paulo, l'IESE ofereix formació per a directius a Europa, Àsia, Amèrica i Àfrica. Des de 1958, l'escola ha format a més de 50.000 empresaris i directius, oferint-los una experiència personalitzada i transformadora. L'IESE vol continuar

construint el demà formant líders que puguin tenir un impacte positiu i durador en les persones, en les empreses i en la societat. Aquest esforç ha estat reconegut pel rànquing del *Financial Times* que per sisè any consecutiu ha posicionat a l'IESE com l'escola número 1 del món en programes de formació de directius.

Sobre l'Institut d'Economia de Barcelona (IEB)

L'Institut d'Economia de Barcelona (IEB) és un centre de recerca en economia que té com a objectius fomentar i divulgar la recerca, i contribuir al debat i a la presa de decisions en matèria de política econòmica. Fundat l'any 2001 a la Universitat de Barcelona, l'IEB va rebre un impuls important el 2008 amb la constitució de la Fundació IEB, al Patronat de la qual participen empreses privades (Abertis, "la Caixa" i Saba), institucions públiques (Ajuntament de Barcelona) i universitats (Universitat de Barcelona i Universitat Autònoma de Barcelona), la qual cosa constitueix un exemple paradigmàtic de col·laboració públicoprivada amb l'acadèmia. Gràcies a l'excel·lència investigadora i a la col·laboració entre la universitat, el sector públic i l'empresa, l'IEB ha esdevingut un centre de recerca de referència internacional.

Per a més informació:

Departament de Premsa i Mitjans Externs del Col·legi de Metges de Barcelona

Marta Ciércoles

(Telf. 935 678 888 · Mòbil 671 324 082 · marta.ciercoles@comb.cat)

Direcció de Comunicació IESE

Ana Sesé

(Telf. 932 534 200 · Mòbil 607 214 499 · asese@iese.edu)

Premsa-Comunicació IEB

Christian Mestres

(Telf. 931 430 093 · Mòbil 626 996 819 · christian.mestres@ricardymestres.com)

Amb el suport de:

La Mutualitat dels Metges